

Hajdúböszörményi Bethlen Gábor
Általános Iskola

Digitális Témahét 2024

A sisakos sáska kívánsága

(Avagy 2024 védett élőlényei)

A nagy, **közönséges bükkerdőben** élt egyszer egy sáska. Túl kicsinek, semmirekellőnek érezte magát. Egyszer lenn járt a tóparton, ahol megpillantott egy **réticsikot**, aki a vízbe szeretett volna húzni egy szép lányt, aki nála is kisebb volt. A sáska rögtön indult megmenteni. A hal először nem riadt meg, csak már nem bírta húzni „áldozatát”, mert túlerőben voltak vele szemben. A sáska kihúzta egy **fehér tündérrozsára** a lányt.

- Köszönöm, hogy megmentettél! Én is segíthetek neked valamiben? - kérdezte a lány.
- Jaj, te nem tudsz segíteni az én bajomon! –válaszolta a sáska. Azon csak egy erdei jó-tündér segíthetne, talán.
- Hát, én lennék az erdei tündér. Mondd, mit szeretnél?
- Szeretnék olyan gyorsan repülni, mint a **kerecsensólyom**, sötétben látni, mint a **vadmacska**, olyan fürge is szeretnék lenni, mint a **kaszpi haragossikló**, olyan gyönyörűen tarka lenni, mint a **közönséges medvelepke** – sorolta a kívánságait a sáska.
- Biztos ezeket szeretnéd? - kérdezte a tündér.
- Igen.

A sáska annyira büszke volt, hogy teljesült az összes kívánsága. Mindenkinék arról mesélt, hogy milyen szép, milyen erős és gyors, de ettől beképzelt és nagyképű is lett.

Nem szép dolog más tollával ékeskedni! – kiabálták a barátai, és egyedül hagyták.

A sáska sírva rohant el, egy **szürke galócánál** állt meg.

- Bárcsak itt lenne az erdei jótündér! - mondta a sáska.
- Csoda történt: a jótündér abban a pillanatban ott termett.
- Mi a baj, barátom? –kérdezte a tündér.
- Kinevettek, csúfoltak és elhagytak a barátaim –mondta zokogva.
- Visszaváltoztassalak?
- Igen, de hagyj rajtam egy kalapot, kérlek, mert szégyellem magam a tettem miatt!

A jótündér visszaváltoztatta a sáskát és sisakot rakott a fejére. Így lett a közönséges sáskából **sisakos sáska**.

Készítette: Czellár Réka 5.a

A védett élőlényekről információt gyűjtött az 5.a osztályból: Ágoston Jázmin, Czellár Réka, Cseppentő Boglárka, Szolnoki Barbara, Szabó Csaba, Tulipán Antal, Zékány István

Hogyan járulok hozzá a környezettudatos életmódhoz?

Válogatás az 5.b osztály „zöld” szokásaiból:

- Én szelektíven gyűjtöm az otthoni szemetet!
- Az mit jelent?
- Azt, hogy különválogatom a papírt az üvegtől és a műanyagtól!
- Én szoktam a vízzel is spórolni! Például sok edénynél a mosogatógépet használjuk a kézi mosogatás helyett!
- Ez mire jó?
- Arra, hogy a mosogatógéppel nem használok fel annyi vizet, mintha kézzel mosogatnék el egyesével minden edényt! És még a kezemet is kíméli! Próbáld ki!
- Ha már a vízről van szó, én a kertünkben az összegyűjtött esővízzel locsolom meg a virágokat, zöldségeket és van egy kis madáretetőnk is, amiben magvakat teszünk ki a madaraknak!
- Ez jó ötlet! Én kiránduláskor arra szoktam figyelni, hogy nem dobálom el a szemetemet, mert ha véletlenül egy állat megeszi vagy elviszi a kicsinyeinek, abba bele is pusztulhatnak vagy megbetegedhetnek!
- És persze fontos lenne a fák megóvása is, hiszen az nagyon sok állat élőhelye!
- Képzeljétek, én figyelek arra is, hogy nem hagyom égve a villanyt, ha kimegyek a szobából!
- Mi rászoktunk arra, hogy többféle bioterméket vásárolunk, mert azokban nincsen mesterséges anyag, vegyszer, így környezettudatosabb!
- Nagyon jó ötleteket szedtetek össze! Legközelebb én is szokásommá teszek néhányat közülük, így én is hozzájárulhatok a természet megóvásához!

BICIKLITÚRA A ZELEMÉRI CSOKATORONYHOZ

Itt a jó idő, a fiúkkal elhatároztuk, hogy bringázunk a természetben. Szerencsére nincs messze városunktól egy régi rom, amiről nem sokat tudunk. Utána néztünk egy kicsit a hely történetének.

Debrecentől kb. egy óra járásra Hajdúböszörmény határában a zeleméri pusztán, a bodai erdőségek alatt egy dombon fekszik. Ennek eredetéről nem lehet bizonyosat mondani, csak hogy itt hajdan falu és vár is volt. A ma is látható templomtorony a 16. században épült késő gótikus stílusban, mára csak a 18 méter magas csokatorony maradt meg. A romot 1907 óta műemlékként kezelik. Utánajártunk és megtudtuk, hogy a török időben a templomot kétszer is feldúlták. Először Hasszán, temesvári basa rabolta ki, és gyújtotta fel Zelemért 1564-ben. Bosszúból tette, mert a vidék földesura, Zeleméry Miklós úr János Zsigmond pártjáról a németek mellé állt, azután a falut újból felépítették. A tatárok emberek ezreit pusztították el és vitték rabságba.

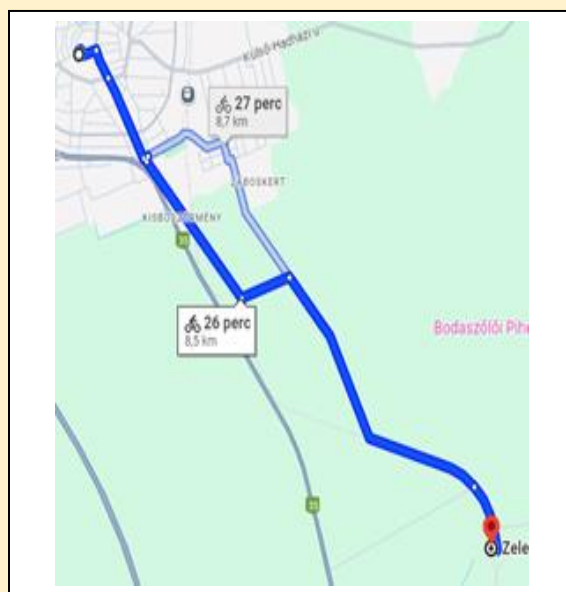
Hallottunk egy rémes legendát is egy szép lányról, aki tragikus körülmények között halt meg ezen a helyen. Ha kíváncsiak vagytok a pontos történetre, akkor megtekinthetitek az alábbi linkre kattintva. Nagyon titokzatos és szomorú történet.

<https://sokszinuvidek.24.hu/viragzo-videkunk/2019/04/26/szerelmi-tragedia-arnyai-keringenek-zelemer-romjai-kozott/>

A túránkat **május 4.-re** tervezzük, **10:00-kor indulunk a főtérrel, a Hajdúsági Múzeumtól.** Mountain bike bicikli lenne célszerű mivel többnyire földúton haladunk majd. A túra hossza kb. 9 km

Szükséges felszerelés: ivóvíz, bicikli alkatrész (pl.fújató), esőkabát, sebtapasz, biciklilámpa, eszközök a tűzrakáshoz, ennivaló. Tervezzük, hogy ott piknikezünk egyet, ha van kijelölt tűzrakóhely akkor lehet szalonnát is sütni. Visszaindulás sötétedés előtt.

Ha kedved van, csatlakozz hozzánk!

Készítette: DRÁGA RÓBERT, KÉKI BENCE, HAGYMÁSI SZABOLCS, VINCZE TAMÁS 6.A

Forrás: térképem.hu

turistamagazin.hu

Állatkerti séták

Tavaly ősszel az osztállyal ellátogattunk a debreceni állatkertbe. Aznap elég hűvös és esős idő volt, de így is nagyon élveztük a kirándulást.

Az állatkert 1958-ban nyitotta meg kapuit, elsőként a vidékiek közül. Ma már 17 hektáron mutatja be 5 földrész 170 fajának mintegy 900 példányát. 1961-től összevonva működik a mellette található vidámparkkal. Az állatkertek szerepe az elmúlt évtizedben jelentősen megváltozott. Megújult és izgalmas feladatokkal igyekeznek megfelelni a kor kihívásainak. Állatkerti foglalkozások és szaktáborok tartásával, vetélkedők szervezésével vagy éppen jeles napok rendezvényeivel színesítik programjaikat. A legnépszerűbb lakókat Magyarországon csak itt lehet megtalálni. Ilyen például a recés zsiráf, a nílusi víziló vagy a fehérkezű gibbon. A gondozóktól sok érdekességet tudtunk meg a lámákról, akiket meg is etethettünk. A kultúrpark területe 1994 óta természetvédelmi oltalom alatt áll. A nílusi vízilópár Linda és Szigfrid lánya vezérnősténnyé nőtte ki magát a San Diego-i Disneylandben. Nekünk a vöröspanda tetszett a legjobban. Elmesélték róla, hogy most született ilyen állat Debrecenben, és hogy védett.

Nagyon sok élményben volt részünk. Reméljük, hogy kedvet kaptatok a látogatáshoz. Menjete ti is a debreceni állatkertbe!

6.b

Környezetvédelem

A környezetvédelem olyan tevékenységek összessége, amelyek az emberi tevékenység által okozott környezeti károk csökkentésére vagy megelőzésére irányulnak. Valamint az élővilág és a természeti erőforrások megőrzésére, fenntartható használatára és fejlesztésére törekszenek. A környezetvédelem számos területet érint, pl. a levegő, víz-és talajminőséget, az erdőket, az állat és növényvilágot, az éghajlatváltozást, az ipari tevékenységeket és az emberi életmódot. A környezetvédelem célja, hogy a jelenlegi és a jövő generációk számára biztosítsa a megfelelő környezeti feltételeket. Ezáltal fenntartható módon használja a természeti erőforrásokat!

A tankönyvek és a szakirodalom így határozza meg a környezetvédelem fogalmát. Számunkra sokkal nagyobb jelentősége van a gyakorlatban megvalósulásának. Mit tehetünk mi az ügy érdekében?

- A szemetet soha ne dobjuk el, találjuk meg a szelektív gyűjtőket!
- Helyettesítsük a műanyagok használatát természetes anyagokból készült eszközökkel!
- Az újrahasznosítás szellemében ajándékozzuk el számunkra szükségtelenné vált dolgainkat!
- Gyalogoljunk, kerékpározzunk, ha szükséges használjunk tömegközlekedést az autózás helyett!
- Vásárlásnál legyünk tudatosak, az áruk csomagolásánál legyünk körültekintők!
- Az elektromos áram felhasználásában takarékoskodjunk, ne világítson feleslegesen lámpa, ne működjön háttérzajként a tv!
- A Föld vészesen fogyó vízkészletére különösen vigyázzunk! Ne folyassuk feleslegesen a vizet!

Betartva ezeket a szabályokat, jelentősen hozzájárulhatunk a jövőnk zökkenőmentes működéséhez! Ne feledjük:

A jövő autója hidrogénnel működik

Nasa Hyper Car

A mai világban egyre nagyobb a fosszilis energiahordozók hiánya. Az elektromos autók akkumulátorai nagyon terhelik a környezetet, (előállítás, használat, megsemmisítése) és a létrehozáshoz pl.: lítium akkumulátoroknak az egyik alkotó eleme a lítium is korlátozott számban elérhető. Az akkumulátoros autók hatótávolsága is korlátozott. Erre nyújt megoldást a Nasa Hyper car nevezetű autója. Ami hidrogénnel működik. Az autó hatótávolsága 1000 km és élettartama hosszú.

A NASA Hyper Car: Az emberi mérnöki csúcsteljesítmény

Az emberiség mindig is arra vágyott, hogy átlépje a határokat, és fedezze az ismeretlen területeket. Az űrkutatás és az autóipar találkozása azonban olyan új dimenziót nyitott meg, amely előre nem ismert lehetőségeket kínál a technológiai fejlődés és a sebesség terén. A NASA Hyper Car egy tökéletes példa erre.

A hidrogénüzemanyagcellás autók olyan elektromos autók, amelyek hidrogént használnak energiatermelésre az autó belsejében, és nem akkumulátorokat az energia tárolására. Az XP-1 nem égeti el a hidrogént, hanem olyan üzemanyagcellákban használja, amelyek a hidrogént a levegő oxigénjével egyesítik.

Ez a csodálatos gép nem csupán egy autó. Sokkal inkább egy szimbólum, amely az emberi kreativitás és kitartás csúcspontját jelképezi. A NASA mérnökei és autótervezői közösen alkották meg ezt az eszközt,

amely egyesíti az űrkutatás legjobb gyakorlatait az autóipar legújabb technológiáival.

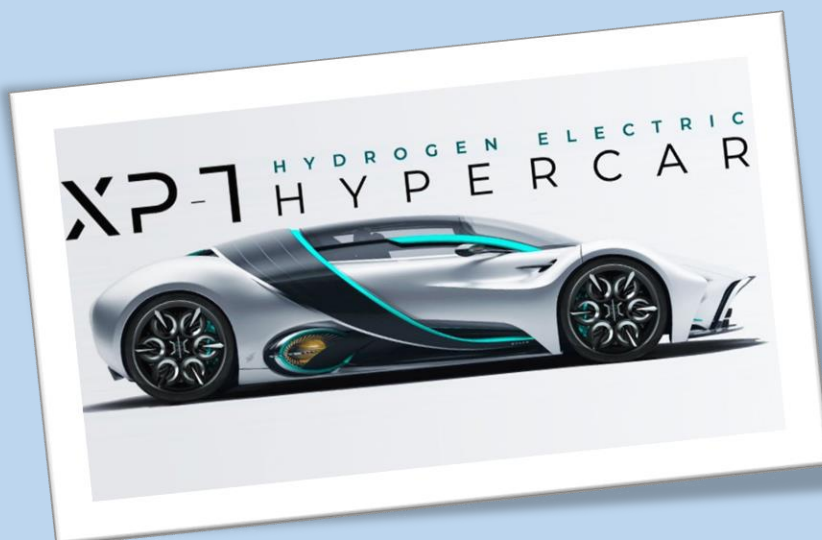
A NASA Hyper Car nem csupán a sebesség új mércéjét állítja be, hanem az energiahatékonyság és a fenntarthatóság terén is úttörő.

Napjaink egyik legnagyobb kihívása a környezetvédelem, és ez az autó példát mutat arra, hogy a technológia hogyan segíthet abban, hogy környezetbarát módon élvezhessük a sebességet és az erőt.

Egyedülálló tervezése és aerodinamikája olyan sebességet tesz lehetővé, amelyről korábban csak álmodni lehetett. Ugyanakkor az intelligens vezérlőrendszerek és az fejlett motor technológiák segítségével a NASA Hyper Car rendkívül hatékony és környezetbarát.

Ez az autó nem csupán a jövő technológiájának ígérete, hanem az emberi elme képességeinek csodálatos megnyilvánulása is. A NASA Hyper Car egy olyan jelkép, amely arra emlékeztet minket, hogy ha az emberiség egyesíti erőit és elszántságát, akkor nincs olyan cél, amely elérhetetlen lenne számunkra.

Czellár Olivér 7. c osztályos tanuló

Fenntartható étkezés

Mit jelent a fenntartható étkezés?

Hogy megértsük mit jelent a fenntartható étkezés tudnunk kell, hogy mit értünk ez alatt.

A fenntartható étkezés azt jelenti, hogy „valamit tenni kell”. Célja, hogy az adott táplálék előállítása kevésbé legyen erőforrás-igényes, ne terhelje a környezetet, ne fokozza az üvegházhatású gázok kibocsátását tehát legyen kíméletesebb a környezethez.

Miért fontos ez?

Forrás: veganelet.hu

A fenntarthatóságot három szempontból figyeljük: gazdaság, környezet és társadalom, ezeket pedig az étel előállításától és gyártásától az értékesítésig és a fogyasztásig nézzük.

Az élelmiszerek előállítása az egyik legfőbb oka a globális környezeti válságnak. A vizsgálatok és tapasztalatok alapján a vegán és a vegetáriánus étrend jelenti a legnagyobb csökkenést a földek kihasználásában és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásában, valamint a vegetáriánus étrendhez szükséges a legkevesebb víz.

Hazai és háztáji termékek

A nagy multik helyett vásárolj kisebb termelőktől. Minél közelebbről származik az adott étel, annál jobb, hiszen annál kevesebbet utaztatták, ráadásul nagyobb az esély rá, hogy nem GMO-tartalmú a termék. Sőt, amennyiben lehetséges, vásárolj háztáji, szabad tartásban nevelkedett baromfit, és mellőzd a nagyüzemi, mélyalmos tartásban nevelkedett csirkéket és tojásaikat. Ugyanez vonatkozik a sertésre, marhára, tejtermékekre is.

Forrás: amagyartermek.hu

Tényezők, amelyek meghatározzák a fenntarthatóságot egy-egy étrend esetén:

- Elérhetőség
- Relatív költség
- Biodiverzitás
- Ökorendszer védelme
- Általános egészségmegőrzés

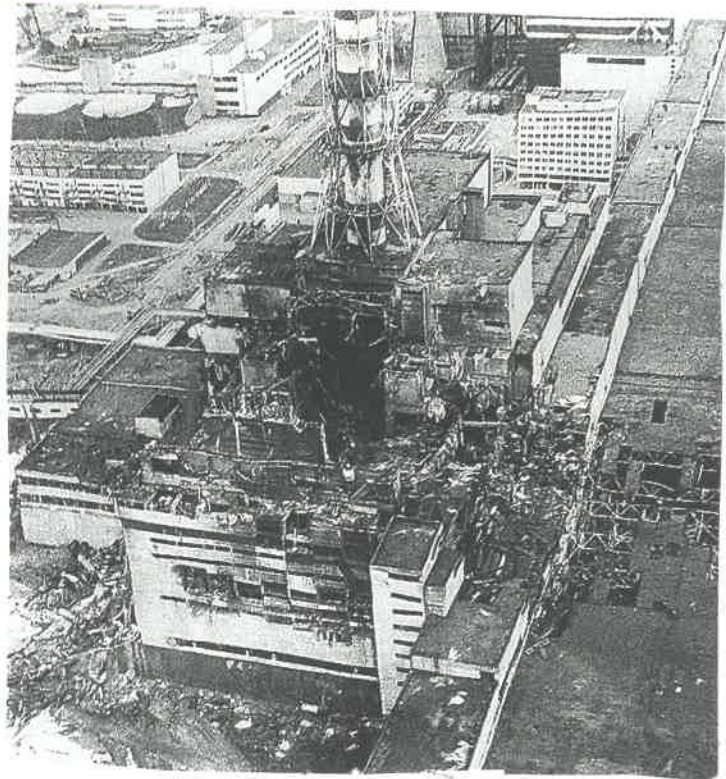
Források: xforest.hu, iwi.hu

Chernobyl

A Csernobili atomegyetem-baleset:
1986. április 26-án következett be.

Helyszíne: Ukrajnában

Pripjaty és Csernobil városok melletti
Vlagyimir Iljics Lenin atomegyetem

Az atomenergia

- magreakció kontrollált fűtője
- hő és elektromos energia létrehozása
- napjainkban az egyik leghatásosabb energiatípus
- a fűtési energia termeléséhez képest jóval kevesebb környezeti terheléssel jár
- de nem tekinthetünk el a veszélytől sem
- fontos hátránya még az is, hogy nem megújuló energiatípus az uránra támaszkodók
- a radioaktív anyagból fűtőanyag készülnek, amelyek használat után évmilliókig sugárveszélyes maradnak

A baleset tönkretette a 4-es reaktort

- a radioaktivitást később felvették a növények és állatok is.
- Megtalálták a tejben, húsból, halban, erdei gyümölcsökben, fűben, vízben
- A helyi ökoszisztémában nagy változásokat eredményezett
- Késői hatása a pajzsmirigy rák volt, ami főleg gyerekeknél jött elő és a tüdőrák, mellrák

Csernobil ma egy olyan elhagyott szellemváros, ahol ma is található sugárzás

3 hónapban belül 30 munkás és tűzoltó vesztette életét

A sugárzás miatt még több százan haltak meg hónapok, hetek múlva

Pl: sérüléseken, takarításban segítők

Sorozatot is készült belőle